

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/203242,Obchody-80-rocznicy-operacji-Ostra-Brama.html>
27.02.2026, 15:04

[Następny](#)

[Powrót](#)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama”

Uroczyste obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” odbywają się w dniach 6-8 oraz 13 lipca 2024 r.

06.07.2024

W Skorbucianach delegacja Instytutu Pamięi Narodowej uczestniczyła we Mszy Świętej polowej przy kaplicy pw. Nawrócenia św. Pawła Apostoła w intencji żołnierzy Okręgów Wileńskiego i Nowogródzkiego Armii Krajowej poległych w walce o Wilno.

- W przeddzień obchodów 80. rocznicy powstania warszawskiego przypominamy, że przed Warszawą było Wilno. Cofam się myślami do lata 1944 roku, do perspektywy żołnierzy Okręgów Wileńskiego i Nowogródzkiego Armii Krajowej. Oni byli już wówczas po jednej okupacji i wiedzieli, że krocząca ze wschodu sowiecka zaraza niesie za sobą aresztowania, zsyłki i śmierć. Tak wtedy, jak i dzisiaj, wiedząc już, że Polska została sprzedana sowietom przez aliantów, uważamy, że warto było walczyć. Ta walka przyniosła owoc taki, że dziś możemy mówić po polsku i żyć w wolnym kraju

- powiedział dyrektor białostockiego Oddziału IPN dr Marek Jedynak.

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Skorbuciany, 6 lipca 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Skorbuciany, 6 lipca 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Skorbuciany, 6 lipca 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Skorbuciany, 6 lipca 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Skorbuciany, 6 lipca 2024. Na zdj. dyrektor białostockiego Oddziału IPN dr Marek Jedynak. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Skorbuciany, 6 lipca 2024. Na zdj. doradca prezesa IPN Jan Józef Kasprzyk. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Skorbuciany, 6 lipca 2024. Na zdj. dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL Adrianna Garnik. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Skorbuciany, 6 lipca 2024. Na zdj. dr Marek Jedynak oraz Jan Józef Kasprzyk. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Skorbuciany, 6 lipca 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Następnie, w litewskiej miejscowości Bogusze złożono kwiaty przy pomniku upamiętniającym aresztowanie oficerów sztabu Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej przez NKWD.

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Bogusze, 6 lipca 2024. Na zdj. dyrektor Biura Prezesa IPN Jarosław Dębowski, doradca prezesa IPN Jan Józef Kasprzyk, dyrektor białostockiego Oddziału IPN dr Marek Jedynak, dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL Adrianna Garnik oraz dyrektor Biura Współpracy Międzynarodowej IPN Agnieszka Jędrzak. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Bogusze, 6 lipca 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Bogusze, 6 lipca 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Bogusze, 6 lipca 2024. Na zdj. doradca prezesa IPN Jan Józef Kasprzyk. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Bogusze, 6 lipca 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody 80. rocznicy operacji „Ostra Brama” – Bogusze, 6 lipca 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

W sali teatralnej Domu Kultury Polskiej odbyła się konferencja naukowa pt. „Przed Warszawą było Wilno”. Poprzedziło ją wręczenie Brązowych Medalii Reipublicae Memoriae Meritum: Arturowi Kołoszewskiemu, Ilonie Ewie Lewandowskiej, dr. Tomaszowi Bożeroickiemu.

W uroczystościach uczestniczyli m.in. dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL Adrianna Garnik, dyrektor Biura Współpracy Międzynarodowej IPN Agnieszka Jędrzak, dyrektor Biura Prezesa Jarosław Dębowski oraz doradca prezesa IPN Jan Józef Kasprzyk.

- Walka konspiracyjna tu na Wileńszczyźnie rozpoczęła się znacznie wcześniej, niż w trakcie operacji „Ostra Brama”. Mijmy wszyscy świadomość, że o polskie Wilno, wbrew temu, czego chcieli Sowieci, bili się polscy konspiratorzy już po roku 1939. Bili się także o wolną Polskę po roku 1945, w pięknej epopei, która z Wileńszczyzny dotarła na Podlasie, Pomorze i Dolny Śląsk

- powiedział prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki.

W czasie paneli dyskusyjnych głos zabierali: prof. Jarosław Wołkonowski, Michał Ostapiuk, prof. Piotr Niwiński, dr Paweł Rokicki, dr Marek Jedynak.

***

Operacja „Ostra Brama” rozpoczęła się w nocy z 6 na 7 lipca 1944 r., a jej celem było wyzwolenie Wilna z rąk Niemców przez żołnierzy Armii Krajowej. Kilkundniowe zmagania prowadzone wspólnie z Armią Czerwoną doprowadziły 13 lipca 1944 r. do zajęcia miasta. W boju poległo co najmniej 550 Polaków. Sowieci po zakończeniu walk aresztowali i uwięzili dowódców operacji, podobny los spotkał wielu żołnierzy, którzy zostali uwięzieni lub zesłani na Syberię. Niedługo potem Sowieci podstępnie aresztowali polskich dowódców i zaczęli rozbijanie żołnierzy AK.

Biogramy osób odznaczonych

Brązowy Medal Reipublicae Memoriae Meritum – Artur Kołoszewski

Aktywnie działa w harcerstwie już przez 12 lat, obecnie pełni funkcję Naczelnika Organizacji Harcerzy Związku Harcerstwa Polskiego na Litwie oraz jestem członkiem Centralnej Komisji Stopni Instruktorskich ZHPnL. Organizuje obozy, biwaki, kursy i wędrowki dla harcerzy i harcerek. Za sobą ma już zorganizowanych 7 obozów – 4 harcerskie i 2 wędrownie w Polsce. Stworzył patriotyczny kurs zastępowych Orlęta, w nawiązaniu do Orląt Lwowskich oraz w ramach kursu zorganizował wyjazd do Lwowa. Także jest współorganizatorem kursów drużynowych/przewodników „Wyklęci”, podczas którego młodzież poznaje historię Żołnierzy Wyklętych. W ramach projektu Ambasady RP „Miejsca Pamięci Narodowej” był koordynatorem od strony Związku Harcerstwa Polskiego na Litwie. Angażuje młodzież do wyjazdów, poznania historii oraz realizowania pola służby w takiej formie. Podczas wyjazdów koordynuje pracę poszukiwawczą na miejscu, czyli poszukiwanie miejsc, spisanie inskrypcji, robienie zdjęć ze współrzędnymi, poszukiwanie starszych osób i przeprowadzenie z nimi wywiadów. Każdego roku organizuje wędrowki szlakiem Wileńskich Brygad Armii Krajowej, wraz z młodzieżą odwiedzają okolice i poznają historię brygad AK, pełnią służbę dla tam mieszkających Polaków. Aktywnie bierze udział we wszystkich uroczystościach, organizuję warty i służby. Swoim działaniem robi wszystko, by Polska młodzież na Litwie była świadoma swego polskiego pochodzenia, odczuwała obowiązek pielęgnowania historii i była wychowana na zasadach służby Bogu i Ojczyźnie według metod harcerskich.

Artur Kołoszewski we współpracy z IPN, Ambasadą RP w Wilnie oraz Komitetem Opieki nad Grobami Wojennymi w roku 2021-2022 organizował uczestnictwo oraz koordynował działania związane z uczestnictwem młodzieży polskiej na Litwie w V edycji projektu IPN „Łączka”. Efekt

działań zespołu harcerzy pod kierownictwem Artura Kołoszewskiego został szczególnie doceniony i nagłośniony 8 czerwca 2022 r. podczas uroczystego finału na Zamku Królewskim w Warszawie.

Brązowy Medal Reipublicae Memoriae Meritum – Ilona Ewa Lewandowska

Historyk, dziennikarka. Współpracowała z miesięcznikami „Na Poważnie” i „wSieci Historii”. Mieszka i pracuje w Wilnie. W latach 2014-2015 była dziennikarką portalu Wilnoteka.lt, a od czerwca 2016 r. „Kuriera Wileńskiego”, gdzie zajmuje się tematyką polityczną i historyczną, jest sekretarzem redakcji magazynowego wydania „Kuriera Wileńskiego”. Pracę dziennikarską łączy z zaangażowaniem społecznym. Poprzez swoje publikacje prowadziła poszukiwała krewnych rozstrzelanych w Wilnie żołnierzy AK, którzy zostali pochowani w masowych grobach w Tuskulanum w Wilnie. Prowadzona przez nią akcja doprowadzała do odnalezienia krewnych 11 żołnierzy rozstrzelanych w latach 1945-1946, których kontakty, za ich zgodą, zostały przekazane Wydziałowi Kresowemu Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN, co w przyszłości może ułatwić identyfikację ich szczątków. Pisała o nieznanym Polaku ratującym Żydów. Jedną z publikacji „Kuriera Wileńskiego” (Historia Rakowskich, Polaków ratujących Żydów – cisi bohaterowie spod Wilna) przyczyniła się do nagłośnienia historii pomocy i w kilka miesięcy później Romuald Rakowski otrzymał pośmiertnie litewskie odznaczenie Krzyż za Ratowanie Ginących za ukrywanie w czasie wojny żydowskiej rodziny.

Na podstawie kwerendy w Litewskim Archiwum Specjalnym i współpracy z Muzeum Parku Pamięci Tuskulanum udało się jej ustalić imienną listę żołnierzy AK pochowanych w wileńskim Tuskulanum. W 2017 r. za pośrednictwem dziennika „Kurier Wileński” podjęła starania zmierzające do odnalezienia rodzin rozstrzelanych, co w przyszłości może pomóc w identyfikacji ich szczątków. Nadal kontynuuje starania o przywrócenie pamięci o Polakach, którzy zginęli w wileńskiej celi śmierci.

Autorka trzech książek („Działalność Sióstr od Aniołów w Polsce w latach 1945-1980”, „Wszystko marność oprócz kochania Boga. Siostry od aniołów w sowieckich więzieniach i łagrach. Wybór źródeł”, „Tak teraz postępują uczciwi ludzie. Polacy z Wileńszczyzny ratujący Żydów”) i artykułów naukowych.

Wśród jej publikacji historycznych warto zwrócić szczególną uwagę na książkę „Tak teraz postępują uczciwi ludzie. Polacy z Wileńszczyzny ratujący Żydów”. Wydana w 2019 r. dwujęzyczna, polsko litewska publikacja, popularyzująca wkład Polaków w pomoc ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej, spotkała się z ogromnym zainteresowaniem zarówno ze strony litewskich historyków, jak również polskich instytucji i badaczy historii. Książka, wydana przez Instytut Polski w Wilnie ukazała się pod patronatem takich instytucji jak Muzeum Gaona Wileńskiego w Wilnie, Żydowski Instytut Historyczny i Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie, była też szeroko omawiana w litewskich mediach.

W 2020 r., razem z dr Tomaszem Bożerockim z Uniwersytetu Wileńskiego zrealizowała projekt „Podziemie łączy”, który ma na celu popularyzowanie na Litwie historii polskiego podziemia zbrojnego. W ramach projektu wydany zostanie, w językach polskim i litewskim, album komiksowy utrzymany w atrakcyjnej dla nastolatków formie graficznej – za którą odpowiedzialny jest ilustrator Tomasz Bereźnicki – zachęający nie tylko do poznania historii, ale również języka polskiego. Projekt objął patronatem Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców

Litwy. Na podstawie albumu powstała również wystawa plenerowa, eksponowana aktualnie w Parku Pamięci Tuskulanum.

Pracę dziennikarską łączyła przez wiele lat z praktyką pedagogiczną, pracując jako nauczyciel historii w polskich szkołach na Litwie oraz prowadząc ćwiczenia ze studentami na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Obecnie prowadzi szkolenia dla nauczycieli dziennikarzy i publikuje teksty na temat oświaty i wychowania.

W 2022 r. realizuje projekty edukacyjne poświęcone pamięci Józefa Mackiewicza.

„Dziennikarz na wzór Józefa Mackiewicza” – warsztaty dziennikarskie w dawnej posiadłości pisarza i publicysty Józefa Mackiewicza w Czarnym Borze. Głównym celem i założeniem projektu jest pogłębienie wiedzy i doskonalenie kunsztu dziennikarskiego przede wszystkim miłośników i redaktorów interesujących się postacią i twórczością Józefa Mackiewicza. „Piórem o prawdę” – Warsztaty dziennikarskie poświęcone życiu i twórczości Mackiewicza w Centralnym Muzeum Jeńców Wojennych w Opolu, w ramach projektu „Tak było? Sprawdzam!”. Jego celem jest edukacja dzieci i młodzieży m.in. w zakresie: poruszania się w gąszczu informacji, pozyskiwania i weryfikacji treści oraz przygotowania krótkich form biograficznych.

Lekcje w „Mackiewiczówce” – W ramach projektu przewidziane są bezpłatne zajęcia, podczas których uczniowie wraz z nauczycielami będą mogli zwiedzić dom Józefa Mackiewicza w Czarnym Borze, poznać życiorys pisarza i jego twórczość. Propozycja jest kierowana do uczniów klas gimnazjalnych szkół z polskim językiem nauczania na Litwie. Była współorganizatorką Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Świadkowie Katynia: Józef Mackiewicz i Stanisław Świaniewicz”, która odbyła się w Wilnie 7 września 2022 r.

Brązowy Medal Reipublicae Memoriae Meritum – dr Tomasz Bożerocki

Absolwent historii oraz pedagogiki na Wydziale Historii Litewskiego Uniwersytetu Edukologicznego (2013), magister lokalnej historii Litwy na Wydziale Historii Litewskiego Uniwersytetu Edukologicznego (2015). Rozprawa doktorska „Komunikacyjne znaczenie mediów oraz nośników pamięci w formowaniu pamięci zbiorowej Armii Krajowej w połowie XX w. (Medijų ir atminties laikmenų komunikacinė reikšmė formuojant Armijos Krajos kolektyvinę atmintį XX a. viduryje)” obroniona w 2020 r. Doktorat pod kierunkiem doc. dr. Renaty Matkeviciene napisano w czasie studiów doktoranckich na Wydziale Komunikacji Uniwersytetu Wileńskiego (2015-2019).

Obecnie jest wykładowcą na Wydziale Komunikacji Uniwersytetu Wileńskiego. Wraz z mgr. Albertem Wołkiem współtworzy i prowadzi program o historii na YouTube „O Wilnie, Wileńszczyźnie i nie tylko”. Bierze udział w międzynarodowym projekcie badań cyfrowych kompetencji pracowników muzeów „DigMuz”. Projekt bada stopień zaawansowania procesów digitalizacji zbiorów i ich udostępniania w przestrzeni medialnej w muzeach Szwecji, Estonii, Finlandii oraz Litwy. Współpracuje z portalem zw.lt, gdzie publikuje artykuły o tematyce historycznej.

Współautor trzech książek: Historia rodziny Babrauskasów (Babrauskų giminės istorija. Babrauskas Ariinas, Bożerocki Tomas, Kibickis Petras, 2017); Historia rodziny Winogrodzkich (Vinogradskių giminės istorija. Babrauskas Ariinas, Bożerocki Tomas, Kibickis Petras, 2019); Nowa Wilejka w świetle dokumentów wileńskich archiwów oraz we wspomnieniach (Bożerocki

Tomasz, Wołk Albert, 2020).

Nagrody i wyróżnienia:

2015 r. - II miejsce w konkursie na najlepszą pracę magisterską o tematyce Wileńszczyzny, praca magisterska „Kwestie państwowości Litwy oraz państwowej przynależności Wilna w dokumentach dowództwa Armii Krajowej w latach 1939-1944 (Lietuvos valstybingumo ir Vilniaus valstybines priklausomybes klausimai Armija Krajova vadovybes dokumentuose 1939-1944 m., vadovas prof. habil. dr. Alfonsas Motuzas). Konkurs organizowany przez Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy;

2017 r. - wyróżnienie oraz podziękowanie od rektora Uniwersytetu Wileńskiego za pracę naukową oraz popularyzację Uniwersytetu Wileńskiego;

2020 r. - I miejsce w konkursie na najlepszą rozprawę doktorską dotyczącą mniejszości narodowych na Litwie organizowanym przez Departament mniejszości narodowych przy Rządzie Republiki Litewskiej.

Ambasada RP w Wilnie pozytywnie opiniuje kandydaturę p. Tomasza Bożerockiego do odznaczenia Medalem Republicae Memoriae Meritum. Działalność osoby znana jest placówce i bardzo pozytywnie oceniana.

***

Program uroczystości:

6 lipca (sobota)

- godz. 10.00 - polowa Msza święta przy kaplicy w Skorbucianach w intencji żołnierzy z Okręgów Wileńskiego i Nowogródzkiego Armii Krajowej poległych w walce o Wilno, połączona z ceremonią składania wieńców w kwaterze poległych żołnierzy Armii Krajowej
- godz. 13.30 - uroczystość złożenia wieńców przy pomniku w Boguszach upamiętniającym aresztowanie oficerów sztabu Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej przez NKWD
- godz. 17.00 - „Przed Warszawą było Wilno.” Konferencja naukowa w 80. rocznicę operacji „Ostra Brama” w Domu Kultury Polskiej w Wilnie

7 lipca (niedziela)

- godz. 9.00 - uroczysta Msza święta w kościele św. Teresy w Wilnie w intencji poległych i zmarłych żołnierzy z Okręgów Wileńskiego i Nowogródzkiego Armii Krajowej
- godz. 12.00 - uroczysty Apel Pamięci przy Mauzoleum Matki i Serca Syna na Cmentarzu na Rossie oraz otwarcie wystawy „Przed Warszawą było Wilno”. Okręg Armii Krajowej „Wiano” w walce z totalitaryzmami

8 lipca (poniedziałek)

- godz. 10.00 - uroczystość poświęcenia odrestaurowanego pomnika nagrobnego żołnierza AK kpr. Michała Półtoraka ps. „Grot” na cmentarzu w Kalwarii Wileńskiej
- godz. 11.30 - ceremonia złożenia wieńców w kwaterze poległych żołnierzy Armii Krajowej na cmentarzu w Kolonii Wileńskiej

13 lipca (sobota)

- godz. 15.00 – uroczystość w Krawczunach (rejon wileński) w 80. rocznicę bitwy 2. Zgrupowania Wileńskiego Armii Krajowej pod Krawczunami

Współorganizatorami wydarzenia są: Związek Polaków na Litwie, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Ambasada RP w Wilnie.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Uroczystości

Powiązane wiadomości

Karol Nawrocki: Operacja „Ostra Brama” – burza ze wschodu

Drugi dzień obchodów 80. rocznicy operacji „Ostra Brama”